

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Io. Freinsheimii Commentarii in libros svperstites Q. Cvrtii Rvfi

**Freinsheim, Johann
Curtius Rufus, Quintus**

[Argentorati], [circa 1639 oder später?]

Cap. 9

urn:nbn:de:bsz:31-103771

EX-COMPARATIONE REGIS NOVI) Sic apud Suetonium Calig. 6, 4. *auxiū gloriā deficiūque defuncti* (Germanici) etiam atrocitas insequentium temporum. Plutarch. extremo Antioche: *Clemens habitus est & popularium amans, præcipue ob filium Ochum, qui læuitia & atrocitate omnes superauit.* Plura forte aliquando ad ista Taciti 14, 51, 3. de Burro: *civitati grande desiderium eius mansit, per memoriam virtutis, & successorum alterius segnem innocentiam* (quod apprime quadrat in Aridaum) alterius flagrantissima flagitia & adulteria. Hinc relicto successore Tiberio suspectus Augustus fuit, tamquam *comparatione decerrima gloriā sibi quassuisset.* Tacit. 1, 10, 9.

10, 8, 10. *REQUIREBANT*) Expungebam hanc vocem: eandemque reperio fuisse mearem Acidalio.

QUANDOQUE) Acidal. legit, quando tanta oblata esset occasio: & occasionem, dubius tamen, interpretatur de morte Alexandri; quo quadrat illud Taciti H. 1, 21, 4. *opportuni magnis conatibus transitus verum.* Mihi tamen præplacet recepta lectio, *quandocumque*: vt primum excutiendi Macedonici iugi nacti fuissent occasionem, ei non esse defuturos.

10, 8, 12. *FAMES ESSE CEPIT*) Tentat Acidalius, nec tamen probat, *fames excepit.*

10, 8, 13. *TVTIOR ALIENA SEDES*) Non omnino dissimile quod & notatur Tacitus 2, 17, 3. *mirumque dictu, duo hostium agmina diuersa fuga, qui siluam tenebant, in aperta; qui campos adstiterant, in siluam ruebant.* Scilicet omnia metuenti presentia maxime dissiuident, vt ait idem H. 3, 85, 2. Tarentini sub Rege Pyrrho τὰς πόλεις αὐς ἀποστρέφει εἰς τὸς ἄγρους ἀπεδιδρασκόν, Appian. in Excerpt. Valef. Talis facies Romæ sub Decemuiris Liu. 3, 38, 12.

10, 8, 16. *INTER SE CERTANTIVM PRÆMIA*) Quæ consideratio sæpe pacem persuasit infensissimis. Apud Sallust. Jug. 79, 3. *ne mox victos victoresque desessos alius aggrediretur, per inducias sponsonem faciunt.* Quem ad locum multa professe poterit, quisquis nostrum auctorem illum notis illustrandum sibi sumpserit.

10, 8, 17. *CVM CIVIBVS*) Idem inculcat Cæsari Sallustius de Republica. Agesilaus apud Xenophont. *Hostis loco ciuem nullum habebat.*

10, 8, 18. *ALTERA LEGATIONE*) Cassiodor. Var. 3. ep. 4. *Impatiens sensus est, ad primam legationem proinus arma mouere.* Vide Paschal. Legat. c. 6.

10, 8, 21. *FRATRIS CLARITATE SUPPRESSAM*) Acidalius mauult *suppressa*: non male. præsertim si & sequentia leuiter emendes; *Ingentem spem inuolū ante eum diem fr. cl. suppressa, in eo moderata exciuit oratio.* Si tamen pro *spem* legas *speciem*, quæ sæpe se inuicem loco pellunt, quadrabit *suppressam*.

10, 9, 1. *INSOCIABILE EST REGNUM*) Ita Alexander Dario pacem petenti respondet supra 4, 11, 22. ex Iustino 11, 12, 15. *neque mundum posse duobus solibus regi, neque orbem summa duo regna saluo terrarum statu habere.* Ita Ennius quoque apud Ciceronem offic. 1, 8. *Nulla sancta societas nec fides regni est.* Homerus Iliad. 2, 204.

Ὅνκ ἀγαθὸν πολυπραγμονίη' εἰς κτίσανθ' ἔστω,

Ἐἰς βασιλεύς

Vbi Scholiastes. Hanc causam esse voluit (vt ex Aristotele annotauit Delrius) Musæus, cur aquila tres pullos excludens duos nido deturbet, vnum educet. Seneca in Agamemn. vers. 259.

Nec regna socium ferre, nec tædæ sciunt. Lucan. 1, 93.

Nulla fides regni sociis; omnisque potestas

Impatiens consortis eris - - Statius Theb. 1, 129.

- - - *Et summo dulcius unum*

Stare loco, sociisque comex discordia regnis,

Idem suprema docet apud Matthæum 12, 25. veritas: *Omne regnum in se diuisum defolabitur.* Eleganter etiam Cyprianus: *inquam regni societas aut cum fide capis, aut sine cruore capis? (defuit?)* Hinc illa Ciceronis in Cælaem inuestio, quam primo de officiis leges. Simanca de Rep. 2, 3. Plura super his doctissimus noster Adamus Contzen Pol. 1, 14. & disertissimus Pontanus progymn. 13. par. 2. vol. 3. Raderus. Inde apud Tacitum 13, 17, 1. Neroni Britannicum opprimenti *plerique ignoscebant, antiquas fratrum discordias, Et insociabile regnum eximantes.* Adde Lips. polit. 2, 2. Clapmar. arcan. cap. 22. & latissime Tiraquell. de iure primigen. 4, 13. & seqq.

10, 9, 2. *CONLEGERE VIRE*) MSS. *conligere*. quod possis explicare, primo inter se depugnasse, & commisisse communes vires; mox dispersisse in regna plura.

CVM CORPVS ONERASSENT) Corpus supra modum onustum, obefumque redditum, à ceteris membris amplius sustineri non potest. duces ergo illi qui ad imperium se habebant, vt membra ad corpus, illi fulciendo non amplius sufficiebant: postquam excesserat Alexander, qui vnus tantæ molis par videbatur. Similia Petronii Dis ad Fortunam: *Equid Romano &c.* & Horat. Epod. 16. *Suis & ipsa Roma viribus ruit.* Adde Liuium præfatione, & Florum 3, 12, 6.

10, 9, 3. *PROINDE IPSE*) Hic est locus, vnde potissimum de Curtii nostri æuo coniectura capitur. De qua re proleg. cap. 1. respice, vbi diuersas doctorum opiniones retulimus: ex quibus eam quæ Vespasiani temporibus adscribit, meliorem deprehendisse videor, hoc etiam argumento, quod Augusto posteriorem fuisse constet ex eo, quod plurimis locis Diodorum aperte, non secus atque Polybium Liuius, interpretatus est: priorem autem Traiano conicio ex iis quæ de mari rubro adfert, omnia ex antiquis petita; cum sub Traiano tamen eo vsque pateret imperium, & quædam magis comperta afferri potuissent, ipsiusque principis, aut Romani certe populi, honorifica haberi mentio, quam per optimam occasionem non videretur omisurus fuisse. Cum iis qui sub Augusto vixisse putant, sentit Wolfius rer. memor. centur. 1. & sentire videtur Barthius ad Claudiani Rufin. 1, 275. Verum aduersar. 54, 7. non vult esse tam veterem vt plerisque videtur. Ioan. Isac. Pontanus elegantia ad Vossium epistola, tendit de Traiani temporibus hæc interpretari. Verum Rutgersii sententiam (Vespasiano coæuum facit) auctoris verbis apprime conueniens, ostendit Clarissimum literarum lumen Ger. Vossius, in eximio illo opere de historicis Græcis & Latinis, Lat. 1, 28. quod si aliquanto maturius adipisci licuisset, in tribus prioribus proleg. capp. admodum iuuari, in eo etiam de scriptoribus historie Alexandrina, omni fere cura leuari poteram. Nam de illis quoque diligentissime inquisitum est ei de Hist. Græc. 1, 10. & 24. Male sit iis, qui turbas has exitiabiles fouere, & quantum in ipsis est, immortales reddere gaudent: nam & elegantissimum illud opus ferius inspexisse, inter incommoda damnaque furialis huiusce belli numero.

NOVVM SIDVS. ILLVXIT) Similima hæc Senecæ de Claudio: *Sidus hoc, quod præcipitatio in profundum, ac demerso in tenebras orbi refluxit, semper luceat.* imo dicas ab alterutro desumpta. Lipsius ad Senecæ consol. ad Polyb. cap. 32. Agnoscas in pluribus scriptoribus multa, alia aliis Curtianis componenda, quæ occurrerint, dabo. Florus præfatione 8. *mones laertus, Et præter spem omnium, senectus imperij, quasi reddita inueniunt reuirsit.* Prudentius lib. 2. contra Symmachum, in proso-

Seniam

Demetrii Oratione ad patrem Philippum. Quis dies? quo lustratus exercitus, quo inter diuisam victimam praelatis omnium qui vnquam fuerit Macedoniae regum armis regis, duo soli tua tegentes latera, pater, praenecti sumus, & secutum est Macedonum agmen. De eadem lustratione, sed non adeo plene, Curtius &c. Raderus. De canibus simile quid refert Hist. del Cortes fol. 227. b. vbi de Pazucenis: s' contro per la via molte saette fite per la terra, & alla inirada della terra certi huomini che facenano quatro quarti un cane, & l'uno & l'altro era segno di guerra.

VLTIMO IN CAMPO) Partes illae praecisae vtrimque in vltimis campi illius, in quo lustrabatur exercitus, partibus ponebantur. *vltimo* ergo hic pro extremis campi partibus accipitur. Raderus. Ponebantur in dextro sinistroque latere, aut quasi margine, campi.

10, 9, 21. EIVS NOMINE ABVENTIS) *Rex nomine est quis saepe, vim alter obtinet, inquit senarius apud Gruterum, qui ex Tacito 6, 43, 4. subicit: Tunc Hiero pueritiam Tiridatis increpat: neque penes Arsacidem imperium, sed inane nomen apud imbellem externa mollitia, vim in Abdagestis domo. Consulatur Plin. orat. ad Traian. cap. 88. Raderus. Abuentis editi, pro abuentes, vt in Mss. fere semper scribi comperio: quod hoc loco monuisse, in similitum etiam patrocinium valere postulo.*

LOCI RELIGIONE) Nihil sacrum aut religiosum impiis & hostibus. Sic Virg. *Aen.* 2, 560. Pyrrhus Priamum - - altaria ad ipsa venemem Traxis &c. [Adde Xenophont. lib. 6. hist. Graec. de Mantineis in templum Dianae confugientibus: Appian. Mithrid. de Prussia.] Modeste & pie Alexander sup. 4, 4, 13. victoria in Tyriosis vlus. De aris & asylis templorum statuarumque copiose Alexander Neapol. 3, 20. De confugijs Christianorum etiam iurisperiti. Alii tamen scriptores Iustin. Arrian. Diodor. Orof. negant interfectum, additque Diodorus 18, 3. Lydiae praetorem factum. Raderus. Alii quidem scriptores interfectum nec tradunt, nec negant: at Diodorus expresse affirmat sequenti statim capite: itemque Arrianus apud Photium.

10, 10, 1. IMPERIUM DIVIDI) Talem diuisionem regnorum perniciem esse docet Arnif. de Rep. 2, 2, 7. & Tholosan. lib. 25. Porro diuisio prouinciarum inter duces Alexandri plerisque memoratur, quorum consensum aut discrepantias, itemque deprauationes secundum literarum seriem, velocius intellectus ergo, vt vides subiecinus.

REX QUIDEM SVMMAM) Aridæus toti imperio cum regia potestate, siue nomine potius, praefectus est. Idem tradit Diodorus 18, 2. Appianus Syriacis. Dexippus apud Phot. Cod. 82. & Eusebium. Arrianus apud Photium Cod. 92. Excerpta Chronologica Latinobarbara. Cum autem vniuerso imperio, quod vtiq; Macedonum erat, praepositum hunc legisset idem, inferiore loco imaginatus est Macedoniae regnum, antiquis videlicet finibus tum ei traditum; totumque imperium quatuor in partes diuisum fuisse. Quod forte accepit ex D. Hieronymo, qui eundem errorem errauit ad Daniel. cap. 8. quem, vt solet, clausi oculis sequuntur alii.

Amyntas Nicolai F. vt conicio, Sogdianos accepit. Iustin. 13, 4, 23. ex nostra correctione, quam proponimus statim, vocabulo Archon. Hunc ergo intelligit etiam Curtius inter eos, de quibus ait: qui India, quiq; Baetris & Sogdianis &c. praerant &c. in iisdem imperijs relictis. Fuit enim hic Sogdianorum praetor. Vide sup. 8, 2, 14. & Baetrianorum, Arrian. 4, 3, 14.

Antigenes praeficitur Susis. Vide infra Susiana.

Antigonus Philippi F. cum Pamphylia & Lycia Phrygiam obtinere iussus. Curtius. Diodorus 18, 2. Appianus Syriacis. Arrian. lib. 1. & 9. apud Phot. qui Lycianas etiam nominat l. 9. vbi haec fors ei confirmatur. Dexippus Pamphylia & Cilicis vsque